

SUPLIMENT

16-23 Aprilie 1942
Nr. 793 Anul XVI

KREMLINUL

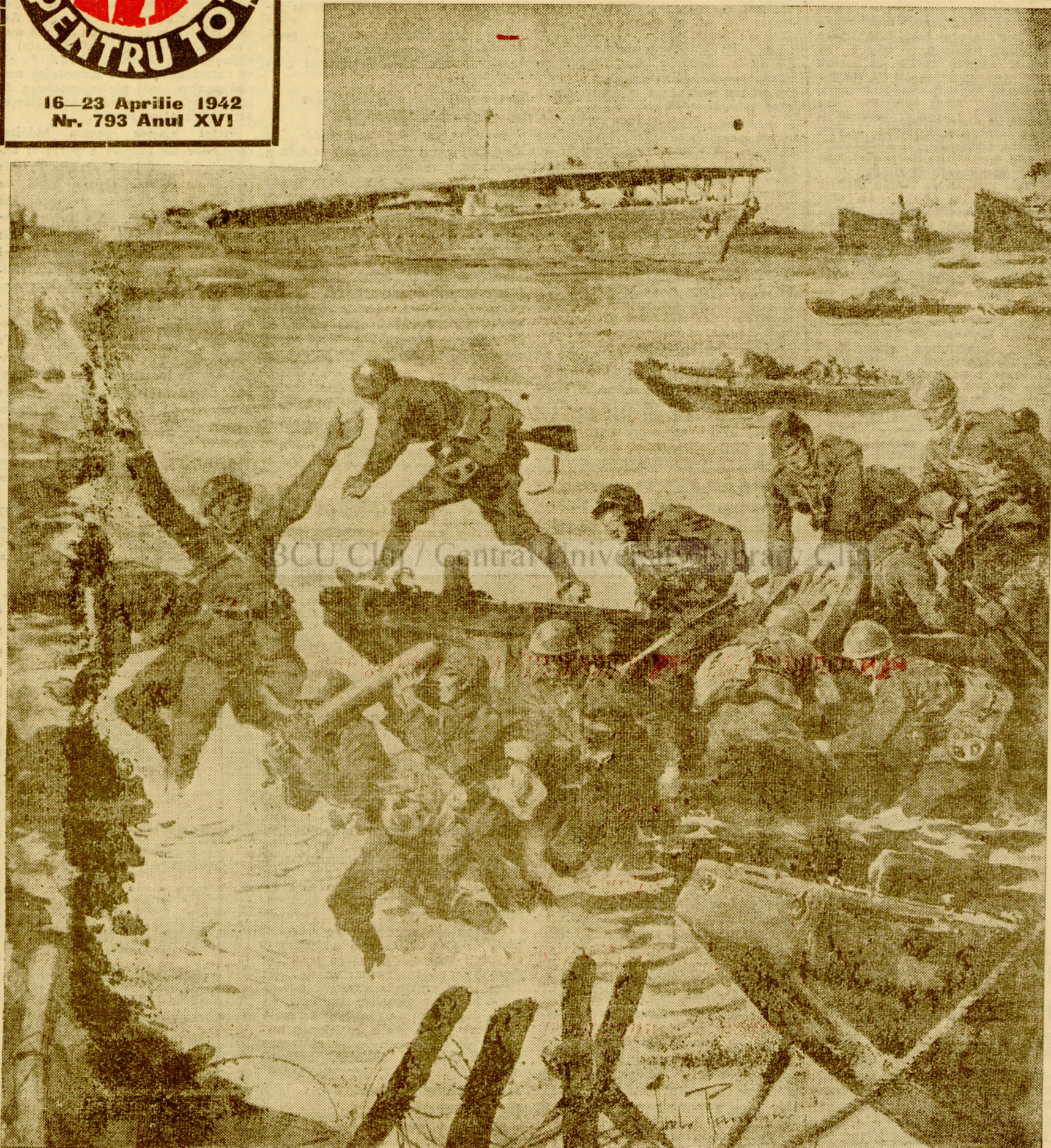
O sugestivă evocare istorică a acestei frumoase fortărețe

DOUA ACCIDENTE

DE PANAIT ISTRATI

HUMOR - REPORTAJE

CURIOZITĂȚI DIN LUMEA LARGĂ

INFANTERIȘTII LA ATAC!...

Clișeul de mai sus înfățișează cum se fac debarcărilor în războiul de azi. Infanteriștii sunt transportați, pe calea apei, în vase speciale, împreună cu materialul de război necesar. Vase port-avion aduc avioanele necesare să protejeze debarcarea. Coperta noastră arată recenta debarcare japoneză în Noua Guinee, bastionul nord-estic al Australiei.

CIFRE MISTERIOASE ȘI ADUCĂTOARE DE NENOROCIRI

Patru cifre ale sistemului nostru numeric au fost învăluite din totdeauna cu un văl misterios, acordându-li-se cu viața omenească raporturi care n'au nimic de a face cu algebra și aritmetica: 3, 7, 12 și 13. Desigur că mulți oameni au cifra lor preferată, care le poartă noroc, dar cele menționate joacă un rol din cele mai îndepărtate timpuri. Cifra 3 se relevă în toate religiile vechi în forma trinității dumnezeiești, în brahmanism, la egipteni, la greci și germanici. Anul germanic era împărțit în trei părți, poporul în trei clase, trei sursoare țeseau soarta. Gramatica și sintaxa cuprind trei forme de genuri, număr, comparații și timp.

Trei iovituri de ciocan încheie licitația unui obiect. La aniversări se urează de trei ori sănătate, de trei ori se strigă salutarile patriotice.

O cifră sfântă și rea în același timp, este 7. 7 zile are săptămâna, 7 planete domină cerul, biblia vorbește de 7 zile de creație, iar Noul testament conține cartea cu șapte sigilii. Există 7 păcate de moarte și 7 taine, antichitatea cunoștea 7 minuni ale lumii și 7 înțelepți. 7 orașe concureau pentru onoarea de a fi orașul natal al lui Homer, Theba a fost orașul celor 7 porți, Roma a fost construită pe 7 coline.

Vechea istorie romană înregistrează 7 regi și 7 împărați. În vechiul drept german existau 7 martori, 7 consilieri, 7 principii electori. Cifra 7 joacă un rol și în basme: 7 ciori, 7 șvabi, lupul și cele 7 căprioare, albă ca zăpada și cei 7 pitici, etc. Istoria cunoaște trei războaie de 7 ani. Sfântul Imperiu roman de națiune germană a durat 777 ani. Cifra 12 are o importanță deosebită în astronomie.

Există 12 zodii prin care trece soarele în cursul a 12 luni. Avem 12 ore zi și 12 ore noapte. Religia creștină cunoaște 12 apostoli. Heracles a trebuit să facă 12 munci după legendă, cele 12 nopți sfinte sunt după datina poporană germană între Crăciun și Ziua celor trei regi.

Cele mai vechi însemnări ale dreptului roman au fost făcute pe 12 table, iar zona de 12 mile este acea fașă de apă din fața coastei unei țări, care mai face parte din teritoriul statului. Iar 13 este cifra temută de superstițioși, care în popor este considerată de totdeauna ca aducătoare de nenorocire. Dacă sînt 13 oameni la o masă, unul trebuie să moară. Dar există și oameni pentru cari 13 este purtător de noroc și care nu se tem de Vineri în 13 și care locuiesc și la hotel în camera 13.

UN URIAȘ PRIMEȘTE O CARTELĂ SPECIALĂ DE PÂINE

Governatorul orașului Istanbul a primit recent o cerere foarte ciudată, însă justificată. Un vânzător de lozuri de loterie, înalt de 2,25 m., care cântărește 160 kgr., constatase că rația de pâine pentru adulții de statură obișnuită, nu-l este cătuș de puțin suficientă.

Deoarece autoritățile respective din Istanbul nu știau ce să facă cererea a fost prezentată chiar guvernatorului, care a aprobat-o, acordând uriașului o rație mai mare de pâine.

Dela un capăt la celălalt al lumii

A MURIT PROF. SCHUSS CARE VORBEA 280 LIMBI

Celebrul prof. Schuss, membru al numeroase Academii științifice dela Stockholm, Oslo și Copenhaga, unde a trăit, ne-a părăsit zilele trecute pentru totdeauna. În timpul ultimilor patruzeci de ani ai vieții sale, prof. Schuss a putut pe drept cuvânt să se laude a fi cel mai de seamă poliglot din toate vremurile, dat fiindcă la vârsta maturității sale vorbea și scria curent 159 limbi, care au ajuns, atunci când a împlinit 75 ani, la 280.

Dela această vârstă, la care își păstrase memoria sa prodigioasă (ii era de ajuns să citească cu atenție un cânt din Dante pentru ca să-l memorizeze și să nu-l uite niciodată) doctorul Schuss, socotind că bagajul său lingvistic îi este îndestulător, și-a închinat activitatea studiilor speciale de fonetică și glotologie comparată. Simplu, modest, în felul său de viață, prof. Schuss surâdea fără să spună nici un cuvânt expresiilor de admirație, de stupeoare și de scepticism pricinuite de prodigioasa sa știință a graiurilor. Cea mai mare parte din zi, el și-o petrecea într-o mare bibliotecă ce ocupa întreg etajul I al vilei pe care a căpătat-o datorită unei subscripții la care a participat întreaga lume științifică internațională. Peste patrușprezece mii de volume, scrise în toate limbile lumii, erau așezate în rafturi uriașe ce acopereau zidurile unor mari odăi. Este interesant să spunem că cunoașterea celor mai bine

Când răsună vioara lui Paganini...

În dosul unor pereți de sticlă stă bine păzită în Muzeul orașului Genua una dintre cele mai minunate violi ale lumii, ale cărei sunete au entuziasmat Europa întreagă între 1828 și 1840. Vioara este un instrument Guarnieri foarte prețios din secolul al 18-lea, dar maestrul care a făcut-o să răsune a fost un geniu unic, Niccolò Paganini. Paganini a avut o tinerețe grea, câștigându-și viața ca muzicant vagabond și ca profesor de muzică.

Abia la etatea de 46 ani a început cariera lui fulgerătoare.

În șase ani a devenit milionar, murind apoi de tuberculoza laringelui.

În testamentul său a exprimat dorința ca vioara sa preferată, pe a cărei coardă sol a cântat adevseori concerte întregi și a făcut să răsune pizzicato fără egal, să aparțină orașului său natal Genua. Astfel instrumentul a ajuns în vitrina Muzeului din Genua și numai odată acesta s'a despărțit de coardă lui prețioasă, cu ocazia Expoziției Stradivarius din Cremona.

Odată pe an vioara lui Paganini învie iar, pentru o singură seară. Pentru ea sunetul acestui instrument să bucure și pe melomanii zilelor noastre, administrația orașului Genua a hotărât să încerdintzeze în cadrul unui concert festiv vioara pentru o seară pe an unui artist demn de ea.

Este o deosebită ceremonie când vioara părăsește vitrina de sticlă când se iau sigiliile în prezența unui notar și a mai multor specialiști, și când doi dedectivi nu mai lasă din ochi vioara până ce amuțește din nou, revenind pentru un an întreg iar în muzeu, în amintirea celui mai mare violonist al Italiei.

de 20 de limbi și dialecte europene părea profesorului german un joc de copii. La 25 de ani el cunoștea peste 20 de limbi europene. Felul său prodigios de a învăța limbile a rămas până astăzi un secret.

Din toate limbile europene, prof. Schuss socotea italiana ca cea mai ușor, iar maghiara ca cea mai greu de învățat.

Baloane de salvare în serviciul navigației

După cum se comunică din Stockholm, un inventator englez a construit „un balon de salvare”, cu care trebuiesc înzestrate toate vasele britanice. Cum s'a ajuns la această descoperire? Vaporul pe care se afla inventatorul englez menționat, fusese torpilat de un submarin german și acesta a răstăcut pe mare zile îndelungate într-o barcă de salvare, fără să fie văzut de nici un vapor, cu toate că el a observat numai puțin de 10 vapoare, cărora le-a făcut semne disperate, fără să fie băgat în seamă.

În consecință, marinarul englez a ajuns la ideea că bărcile de salvare vor fi mai ușor descoperite în largul mării, dacă vor dispune de un balon viu colorat, care va fi asensionat printr'un cablu imediat, când se va apropia un vapor.

Ministerul de Război al Mării Britanii a dispus să se fabrice în mod curent, 2500 de asemenea baloane pe săptămână, și toate bărcile de salvare ale vaselor de comerț să fie înzestrate cu cel puțin un balon de acest fel.

Colecție de schije neputincioase

Bine cunoscutul ziar „Corriere di Tripoli” face de mai multă vreme o interesantă colecție de schije care au rănit pe soldații italieni, dar nu i-au răpus. Zilele trecute directorul ziarului nord-african a primit următoarea scrisoare:

„Ader cu plăcere la minunata ta inițiativă pe care ai numit-o „Colecția schijelor neputincioase”, și îți trimet o cantitate recentă de „distribuție engleză”, prin care Albionul își închipuia că va putea slăbi voința ofițerilor și soldaților mei. Altă mare greșală „made in England”. Dacă oțelul englez este de bună calitate, oțelul din care este făcut soldatul italian este de o sută de ori mai bun. Vom învinge. Salutări. Maiorul X. Y”.

Interesanta colecție, care este expusă în sala de onoare a redacției ziarului, sporește pe zi ce trece, și dovedește că mai puternic de cât fierul este spiritul, spiritul acesta care îngăduie ostașilor italieni ca după atâția ani de război și de grele lupte să poată trata cu humor bucățile de oțel care le-au sfărtecat carnea, dar le-a înobilat sufletul încă odată.

Automate în loc de oameni

Progresul tehnic în industria mașinilor a fost accelerat considerabil prin cerințele economiei de război. La început au fost dezvoltate mașini noi pentru construcția avioanelor, tancurilor și vaselor de război, de pildă acum s'a trecut la ridicarea și ameliorarea randamentului mașinilor existente. Deosebită atenție se acordă aci simplificării manipularii lor, eforturile fiind încoronate de succes. În industria de

țigări s'a reușit să se combine mătina de țigări de foi, de împachetat și de banderolat.

În loc de doi oameni, este nevoie acum numai de unul singur, care poate servi chiar mai multe atari mașini, iar în locul altor 9 brațe de muncă este nevoie acum numai de 3. În industria lemnului, patru mașini necesitau până în prezent 6 oameni pentru manipulare pentru fabricarea picioarelor de scaun și de masă. Astăzi fabricația se face cu o nouă mașină, care înlocuiește patru mașini și economisește patru muncitori. În alte cazuri combinarea diferitelor mașini pentru mai multe procedee de lucru într'una singură economisește acționarea altor mașini.

Astfel mașina pentru îndoitul cercurilor de butoaie a putut fi automatizată, așa încât aranjează, taie și îndoie cercul, ceace până în prezent se făcea prin trei procedee de muncă diferite. Prin automatizarea completă a mașinii de îndoit țevi s'au combinat deasemenea mai multe procedee de lucru și s'a ridicat randamentul oral al mașinei dela 300 la 1000 de îndoiri. Pentru așezarea și scoaterea obiectelor era nevoie de o oprire a mașinilor. Aci s'a reușit, de pildă, la automate de revolvere și la noi mașini de frezat etc., să se evite această întrerupere a muncii, așa încât aceste mașini lucrează astăzi fără pauză. Multe mașini au fost astfel simplificate încât pot fi manipulate de femei cu mai puțină forță fizică, randamentul fiind totuși mai mare.

Astfel automatizarea și simplificarea au dus la economisirea brațelor de muncă, atât de prețioase, făcând din om un adevărat stăpân al mașinilor.

SINGURA REVISTA
SĂPTĂMÂNALĂ DE
SPECIALITATE

Cinema

publică în fiecare număr ultimele știri cinematografice, ecouri din studiouri, scandaluri și excentricități ale vedetelor ecranului, precum și aprecieri asupra programelor prezentate de cinematografele Capitalei.

DOUA ACCIDENTE

mi închipui că omul ar fi mai bun, dacă și-ar da seama cât e de expus nenorocirilor de tot felul. Printre acestea, accidentele năprasnice, cari îi mutilează corpul ori îi curmă viața atunci când se aștepta mai puțin, sunt acelea cari îl pândesc la tot pasul.

În neîncetatele mele călătorii, sau, mai bine zis, în viața mea trăită cam la fiecare trei luni pe altă bucată de pământ, mi s'a întâmplat să fiu martor la multe, multe nenorociri. Ca meseriaș zugrav, ca hamal prin porturi și lucrător prin uzine, am văzut oameni căzând de pe înălțimile schelelor ori în hambarele goale ale vapoarelor de mare tonaj: am văzut trupuri sfărțecate de mașini, brațe și picioare smulse de lângă mine și purtate pe transmisioane, corpuri aprinse de explozia unui gaz și carbonizate.

Dintre toate accidentele, însă, la cari m'am întâmplat să fiu de față, două m'au impresionat până a-mi târa sufletul pe marginea prăpăstiei mistice în care rațiunea își dă obștescul sfârșit. Ambele s'au petrecut în vara anului acesta, la numai câte-va săptămâni de părtare unul de celălalt, în timpul ultimei mele călătorii în Franța. Cu întâiul accident mi-se deschidea călătoria. Cel de al doilea mi-a închis-o.

Iată narațiunea exactă a acestor două nenorociri:

În seara de 19 Iunie plecam cu „Simplonul” din București. Aci e locul să spun că, în călătorie, am două feluri de-a mă purta cu lumea. Dacă mă aflu în clasa a treia, sunt sociabil, iau parte la discuții ori mă mulțumesc să ascult la ce se flăcărește în jurul meu, fiindcă lumea simplă e naturală, se deschide ușor, spun tot ce gândeste, așa că poți citi cu ușurință în sufletul ei, bun sau rau. Cu totul altfel procedez când călătoreșc în celelalte clase, sau în vagoanele de dormit, unde, în general, omul zis „bine crescut” e o maimuță ipocrită care nu face de cât să-ți spioneze gândul. Aci, tot ce se vorbește e fals, e pentru galerie, iar relațiile făcute sunt suspecte, ca peste tot în „lumea bună”. Aci n'am nimic de dat, nimic de luat, și deci prefer să mă retrag în mine ori să mă culc.

Dacă aș fi procedat, acum conform obiceiului, și m'aș fi culcat imediat, n'aș fi știut nimic de accidentul care avea să aibă loc, puțin după plecarea din București. N'am făcut-o fiindcă o doamnă bătrână, vecină de compartiment, ținea să povestească, ori cui binevoia s'o asculte pe culoar, cauza care o determină să se ducă la Paris: îi murise acolo o copilă măritată; se aprinsese, umblând cu spirt, și arsesse de vie.

M'a interesat, nu atât faptul în sine, cât felul cum era povestit. Doamna în chestiune vorbea de această moarte oribilă a tinerei sale fiice, ca și cum ar fi explicat o rețetă culinară. Fata era frumoasă, cânta bine la pian și mai ales avea niște mâini divine. Muribundă,

nu mai înceta să-și plângă adorabilele ei mâini.

Și îndurerată mamă termina povestirea cu o trăsnae, care te făcea să cazii din picioare:

— Cu prilejul acesta, spunea ea, am vorbit la telefon cu Parisul. Ei bine, nu vă puteți închipui ce limpede, ce clar se aude. Recunoști vocea persoanei, parcă ar vorbi dintr'o cameră alăturată! Pe când, telefonul nostru bucureștean, vai, ce ticăloșie!

Contemplam această monstruoasă banalitate maternă și o apropiam de aceia a baronesei din Elveția, despre care am scris anul trecut și care, în fața cadavrului fiului ei, mare sportman, se arăta vexată că un asemenea erou a putut să moară, căzând de la o înălțime de „numai doi metri”. În cazul de față, grozava moarte prin ardere, nu împiedeca pe fiică să regrete mâinile ei frumoase, nici pe mamă să admire telefonul București-Paris.

A cum șapte ani, la 16 Aprilie 1935, se stingea din viață, după grele chinuri, Panait Istrati, „vagabondul cu inima de aur”. Fiu al Brăilei cosmopolite, și-a petrecut copilăria în bălțile Dunării și pe câmpia arsă de soare.

A cutreerat pământul în lung și în lat, sbătându-se și suferind pentru idealul unei lumi mai bune. „Chira Chirilina”, cartea pe care o scrie și o trimete lui Romain Rolland, îl face celebru în lumea întreagă.

A fost tradus în 26 limbi, opera sa fiind un crainic al frumuseților și suferințelor poporului românesc.

Un gând de pioasă amintire cu ocazia celor șapte ani de plutire printre stele și neființă.

Se cam întârziase, lumea începea să se retragă prin compartimente, și eu tot stam să ascult înmărmurit prostiile acestui suflet mort de parvenită, — când o lovitură brutală sgu-ului tot convoiul. Bolidul stopă brusc, în plin câmp și plină noapte. Credeam că cineva a tras semnalul de alarmă, dar, dându-mă jos din tren, niște vafe îndepărtate mă făcuseră să înțeleg că o nenorocire se întâmplase.

Călătorii apărură pe la ferestre, întregând întunericul: „Ce e”? „Ce s'a întâmplat”? Alergai spre locomotivă, căreia, umbre omenești cu lanterne în mână, îi dădeau târcoale, convorbind. În liniștea nopții, un glas necăjit, probabil al mecanicului, răsună sinistru:

— Am lovit un camion cu cireși! Era un răspuns dat șefului de tren, a cărui întrebare n'o auzisem. Acesta mă întâmpină, cu mina rezemată a omului care a mai văzut de — astea și-mi zise cu blândețe:

— Urcați, domnule. Dăm înapoi.

— Cum?! Dăm înapoi?! Șipă de la o fereastră un cap pomădat. — Și-o să întârziem mult?

Conducătorul se opri, bălălăi lanterna, ca un preot cadelnița la o înmormântare, și privi cu dispreț la domnișorul care nu se gândea decât la treburile lui. Îi răspunse, domol:

— Nu știu, domnule, cât o să întârziem.

— Bine, dar acesta e un tren rapid...

— O fi fost el rapid până adineauri, dar acum mașina e strâmbă, ne trebuie alta; și apoi, am omorât oameni, colo, la barieră. N'auziți răcnete? Nu-i putem lăsa, așa, în pustiu, ca pe niște câini.

Scârțâind din toate încheeturile ei vătămate, locomotiva începu să ne împingă, încet, înapoi, în vreme ce pe șosea două faruri puternice ale unui automobil scotoceau bezna, îndreptându-se către acelaș teatru al dramei, unde ajunseseră cam odată cu noi și stopară. Aci, nimeni nu mai avea nevoie de ajutorul nostru. Cel care răcnea, era șoferul, dar el n'avea nici o sgârșitură, alerga încoace și încolo, ca un nebun, descriind celor din automobil starea tovarășilor săi de nenorocire:

Unu'i mort, dincolo de linie; ăsta de ici trage să moară, și ăstălalt are amândouă picioarele rupte! Numai eu n'am nimic!

Din mijlocul cimitirului pe care ni-l arăta șoferul, cuvintele: „Numai eu n'am nimic”, răsunau în gura lui ca un blestem. Căci ne aflam în fața unei mari arii presărate cu milioane de cireși nevinovate iar în centrul ei, două corpuri informe zăceau în două băltoace de sânge, tot așa de nevinovate ca și cireșile.

Nu făcui de cât să arunc o privire, la lumina orbitoare a farurilor. Unul din corpuri, răsturnat pe-o coastă și făcut ghem, tremura ca varga. Tremura carnea, încă vie, din care viața se scurgea violent. Omul însă nu mai suferea. Conștiința lui murise. Cel cu picioarele rupte, nu mai avea nici el multe ceasuri de trăit, dar acesta era oribil la vedere, căci sta poponete pe șezut, avea ochii deschiși și fața în întregime spoită cu sânge. Privea drept înainte ca o stafic.

Trecui de partea cealaltă a liniei. Aci zăcea camionul, pulverizat. De jur-împrejur, sute de coșulețe cu cireși, sfărțecate. Iar pe terasament, având capul chiar lângă șină, un soldat, cu pieptul spart, sta liniștit pe spate și părea că meditează cu ochii închiși, cu fața spre oer, să-l ia și pe el la București, în noaptea aceea, căci îi expirase concediul și trebuia să se întoarcă la cazarmă. Ceilalți doi erau oameni de muncă ai camionului.

(Continuare în pag. 6)

DE PANAIT ISTRATI

O AVENTURĂ LA CINEMA

de HALFAYO DE LAMETYS

Domnul Ertl sosi târziu... Când intră în sală, rula tocmai com- plectarea, un film cultural...

Un individ cu o lampă de buzunar îl conduse până la un șir unde era un loc liber...

„Pardon... Imi dați voie!”

Un domn cu bătători sări în sus...

„Scuzați!”

Infine, se așază.

Din dreapta îl coplesi un parfum primăvărat de levănțică.

Apoi filmul cultural se termină și se aprinse lumina.

D-l Ertl neavând altceva mai bun de făcut (nu cumpărase program) își îndreptă privirile spre dreapta, spre levănțică... Văzu mai întâiu doi genunchi cu picioarele respective... Apoi o rochiță scurtă cu desen scoțian... Și infine un căpșor bucălat și un năsuc mic cu tendinse aerodinamice...

Lumina se stinse iar și începu jurnalul. Dealtfel D-l Ertl venise mai mult pentru jurnal... Intr-o vreme când se petrec atâtea, un jurnal prezintă totdeauna interes...

Dar și filmul era interesant... Un bătrân omoară pe fiica unui alt bătrân... Cel de-al doilea bătrân îl omoară atunci pe primul bătrân... Fiica primului bătrân își răsbună tatăl, omorându-l pe-al doilea bătrân și însfârșit se căsătorește cu fiul unui al treilea bătrân, care murise de moarte bună. Când se făcu lumină, domnul Ertl îndrăzni să întrebe:

„Va plăcut filmul, dudue?”

„Da... Ce sfârșit duios!” răs-punse fata în ochii căreia mai luceau două lacrimi...

Așa a nceput conversația și s'a terminat abia într'un târziu în fața casei unde locuia fata.

„Ce faci mâine dudue? Mi-ăș permite să vă invit la teatru!”

Fără să vrea privirea domnișoarei Greger alunecă dealungul costumului oarecum uzat pe care-l purta domnul Ertl...

MELOMANĂ

— Vrea un radio care să-mi dea corect pe Beethoven.

Domnul Ertl roși puțin... Din întâmplare era costumul cel mai urât din câte avea... Și nu numai atât... Și pantofii pe cari îi pusese azi erau „ăia vechi”.

„Bine” zise fata, mergem! Alege dumneata piesa... Mie mi-e indiferent!”

„Atunci pe mâine! Te aștept la ora opt la cafeneaua Park”.

A doua zi domnul Ertl nu-și mzi găsea astâmpăr... Infine sosi- siră pantalonii smocking-ului a- duși de un băiețel dela croitorul din față... Erau călcați ca noi...

Băiețelul plecă cu-o marcă'n plus în buzunar...

Apoi o luptă ntreagă cu cravata care nu ieșia cum trebușe în timp: ce doamna Emilia, portărea- sa, îl scutura pe spate... Când se privi în oglindă, era un adevărat Adonis.

La teatru cumpără două bilete la fotoliu de orchestră iar apoi se duse s'o aștepte pe fată la cafe- nea...

Aceasta nu întârzie mult... Când îl văzu deschise ochii mari.

„Bine c'ai venit, căci vroiam să-ți spun că mai am ceva de făcut, zise domnișoara Greger. Dacă vrei, ne întâlnim la nouă fără cinci fix, în hall-ul teatrului!”

Domnul Ertl era foarte nemul- țumit căci de data aceasta, domnișoara Greger venise îmbrăcată mai mult decât „simplu”. Purta o pălărie demodată și-o rochie moștenită probabil dela vreo mă- tușe bătrână... Era imposibil să se ducă cu ea astfel îmbrăcată la fo- tolii de orchestră și nici el în smocking. Se repezi deci acasă, desbracă iute smocking-ul punân- du și în schimb niște haine „gris” cari se potriveau de minune cu foaleta fetii...

Mai avu timp, cu concursul u- nui plasator, să schimbe biletele de fotoliu de orchestră la Balco- nul II. Iar apoi începu să se plim- be prin hall-ul teatrului...

Deodată văzu o doamnă îmbră- cată cu o splendidă rochie de sear- ă și cu o minunată vulpe argin- tie pe umeri.

Când privi măi cu băgare de seamă, observă că doamna era in- săși domnișoara Greger.

„Doamne ferește! exclamă fata. Dar unde ți-ai lăsat smocking-ul? Și eu care m'am dus acasă tocmai ca să mă schimb, să fiu la înălți- mea dumitate!”

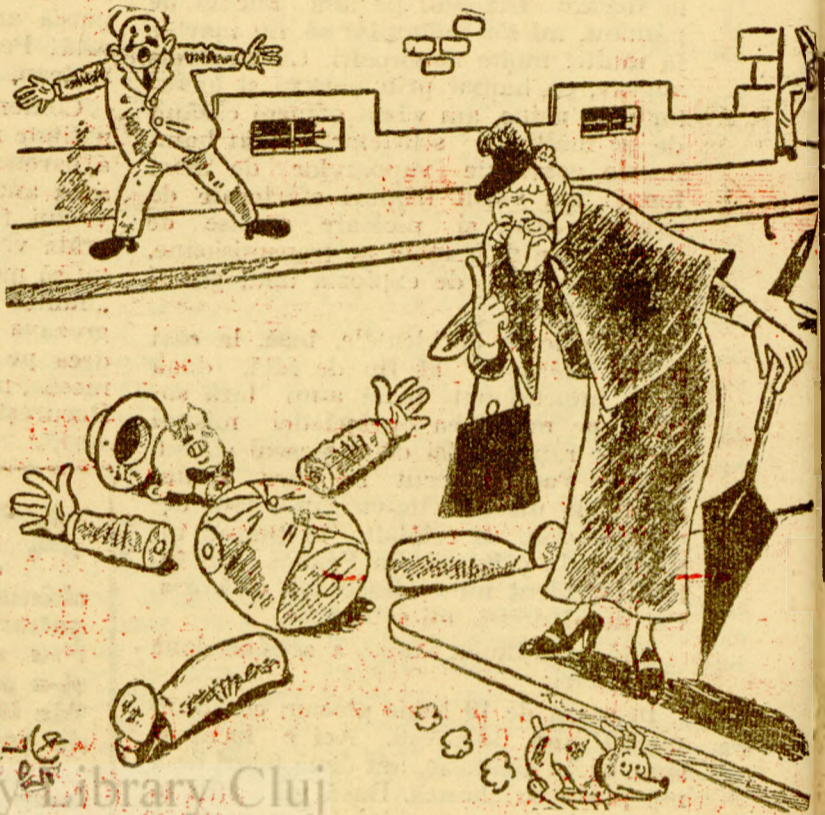
Domnul Ertl era disperat. „Și eu m'am dus ca să mă schimb... Nu știam...! Și acum ce mă fac... Nu pot să intru cu dum- neata în halul ăsta...!”

„Ba da, poți! îl asigură domni- șoara Greger. Vezi, eu când ac- cept o invitație mă uit la om, nu la haine...! Ce locuri avem?”

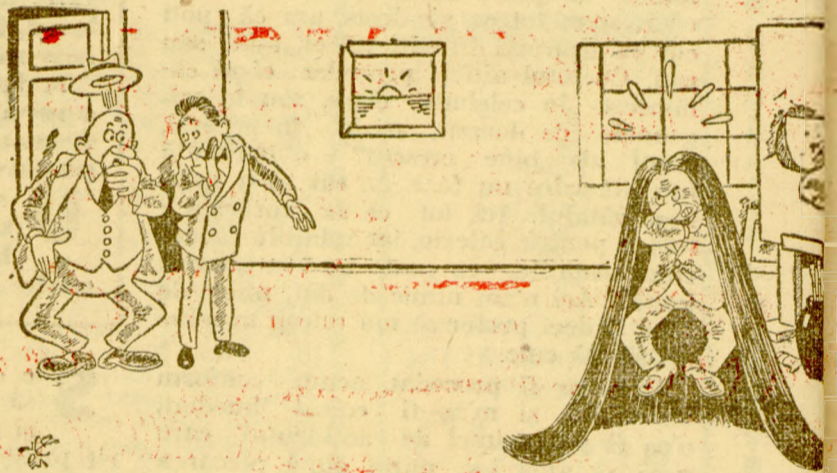
„O loje!” minți domnul Ertl. Dealtfel avu timp să măi schimbe odată biletele.

A fost frumos și-așa!

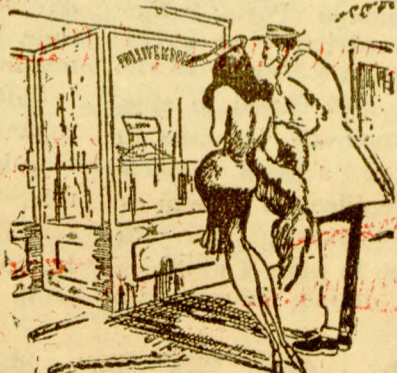
SĂM

BABA GRIJULIE ȘI MIOAPA: — Hei, d-le, nu sta pe jos, să răcești.

— Ce-a pătit Ionescu?
— A făcut abuz de o licoare pentru creșterea părului...

— Alege: o masă la restoran- tul Halo-Palace sau colierul ăsta!...

ai

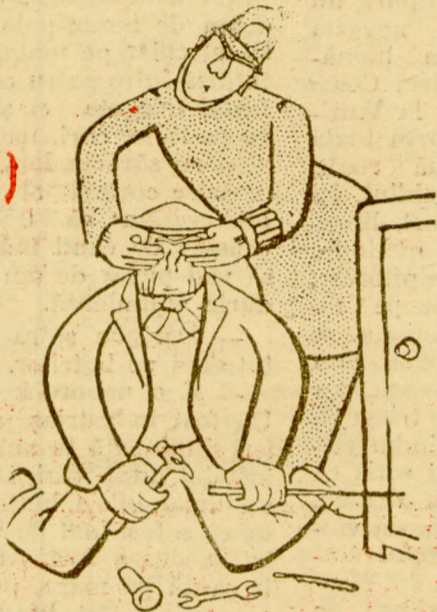

PARINȚII MIOPI: — Nu crezi că mititeii au ajuns prea aproape...

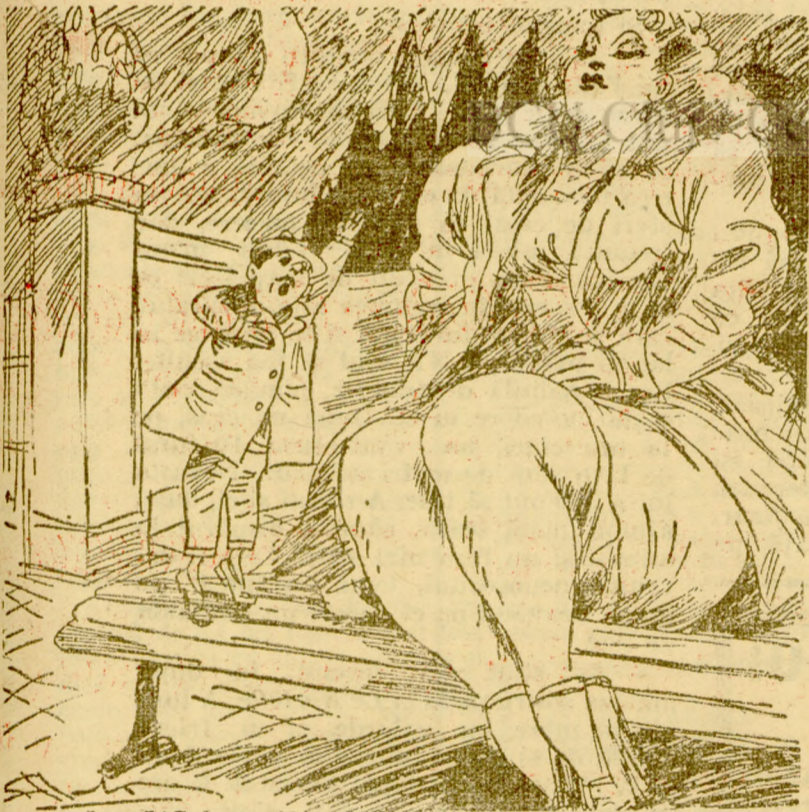
NEGUSTORII DE AZI

— Ascultă D-e man-taua de cauciuc pe care am cumpărat-o deunăzi la D-ta, s'a deslipit de tot!

— Pai dacă și D-ta o pui pe p'oce!

— Ghici ?

— Ai puținică răbdare, Rosita! Dragostea mea se mărește din oră în oră și va veni o zi când să te pot iubi toată...

Adem

A NECDOTE CU ȘI FĂRĂ HAZ

Primul condamnat — Cât ai?
Al doilea condamnat — Trei săptămâni închisoare.

Primul condamnat — Pentru ce?
Al doilea condamnat — Am asasinat cinci persoane.

Primul condamnat — Imposibil!
Ai omorât cinci oameni și nu ți-au dat decât trei săptămâni?

Al doilea condamnat — Da! Peste trei săptămâni voi fi spânzurat.

Un tip (disperat): M'ați nenorocit cu gazeta Dv!
Redactorul: De ce?

Tipul: Ați scris alaltăeri că un hoț m'a prădat spărgându-mi biroul și furând toți banii din sertarul din mijloc — din fericire însă n'a căutat și în sertarul din dreapta în care țin un ceas de aur!

Redactorul: Ei și! Nu e adevărat?
Tipul: Ba da. Dar azi noapte hoțul a venit din nou și a luat ceasul!

Un scoțian și-a deschis un elegant birou de reprezentanțe. Primind vizita unui prieten, acesta a rămas uimit de scumpetea instalației.

— Dar..., zise el, a plătit chiria?
— Deocamdată aceasta nu mă preocupă. Am achitat chiria pe trimestrul trecut.

— Mobilierul...?
— Este al unui negustor de mobile de ocazie care l-a expus aci...

— Mașina de scris...?
— Am închiriat-o...

— Dar..., cel puțin ai plătit imprimările?
— De loc! Ca reprezentant al unui atelier litografic, mi s'a livrat o cantitate sub titlu de reclamă.

In acest moment musafirul zărește pe hârtia de scrisori un „en tête” împodobit cu un număr de telefon.

— Telefonul?
— Nu mă costă nimic. Numărul este al băcanului din colț...

Prietenul scoțianului a înțeles și nu a mai insistat.

Vestitul multimilionar Rotschild intră odată într'un local unde se aflau numeroși nobili literați, artiști, etc.

Toți cei de față se ridicară în picioare, salutându-l cu respect.

Un domn, care se afla în tovărășia lui Heine îi spuse atunci acestuia:

— Ia privește cum se închină toți la „vițelul de aur”.

— Te înșeli dragul meu, răspunse vestitul poet baronul nu e atât de tânăr cum crezi dumneată.

Signor Zanetti cutreera — pe vremea prohibiției — statele din America de Nord și organiza ședințe de scamatorie. Odată — în Kentucky — apără la rampă și se adresă publicului astfel: — „Pentru scamatoria următoare am nevoie de o sticlă mică de whisky. Rog pe unul din domni să-mi împrumute pentru câteva momente o sticlă cu whisky, de o litră”.

Nimeni nu se mișcă.

Scamatorul era surprins. Cu un zâmbet spuse:

— „Aveam altă părere despre locuitorii statului Kentucky. Mi s'a spus că sunt o bandă de bețivi. Dar poate că n'ați înțeles bine. Am nevoie pentru câteva momente de o sticlă de o litră plină cu whisky!”.

Iarăș nici o mișcare.

Scamatorul își ceru scuze, anunțând că e nevoit să tae din program acest număr. Se îndreptă apoi spre fundul scenei — când un om din fun-

dul sălii se ridică și zise: — „Nu poate să fie o sticlă de un kilogram?”.

— „Ba da — răspunse Zanetti — poate fi și de un kilogram. Pentru mine e acelaș lucru”.

Și în clipa următoare toți bărbații din sală se ridicară în picioare întinzându-i câte o sticlă de un kilogram plină cu whisky.

D-nă, știți ce admirescu la Dv. mai mult? Părul?

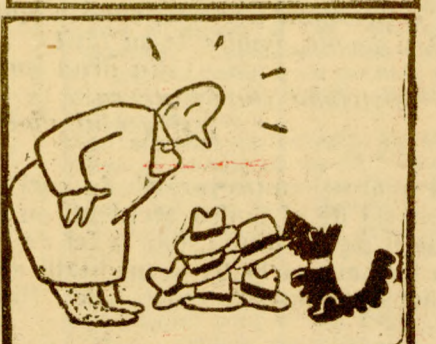
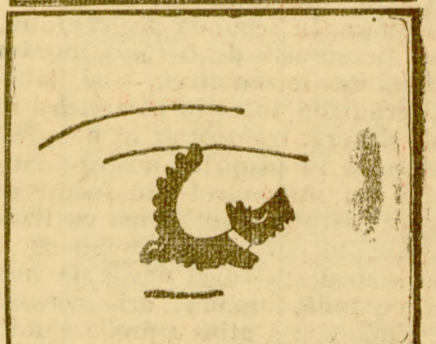
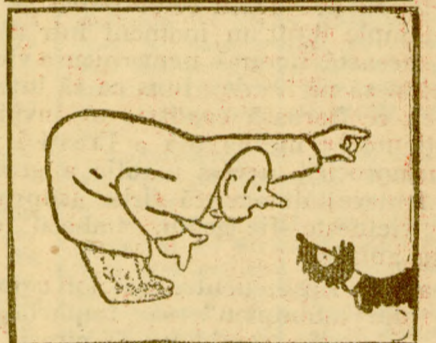
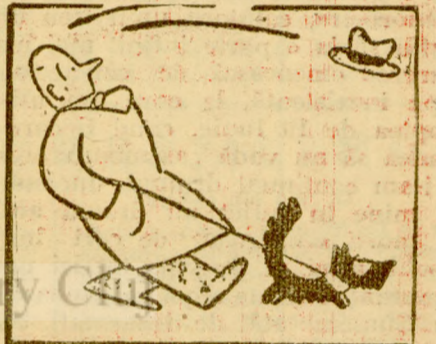
— Da îl am dela mama.
— Drace... dar s'a păstrat bine!

Sarmală se duce la concertul d-rei Fifi Beregatte.

— Cât costă biletul?
— 1000 de lei.

— Cât?
— 1000 de lei — atât costă la d-ra Fifi!

— Pardon — zice Sarmală — eu nu vreau decât s'o aud cântând!

Poveste fără cuvinte

M'am dus să văd și monstrul de oțel, care se năpustise cu o sută de kilometri pe oră în această movilă de cireși și de carne omenească. Era de nerecunoscut. Parecă plouase cu cireși peste el. Pe alocurea, coșulețe întregi, acoperite cu pânză de sac cur-sută, stăteau înfipite printre ferării. Foc-arul rânea, mătura de zor această pusderie de bobite rupte din soare, destinate să figureze a doua zi pe masa atâtor bucureșteni, dar cari acum nu mai erau de cât un gunoiu netrebnic. In vremea asta, mecanicul își examina mașina. Grătarul era scâlcit; lampo-nul și farul din dreapta, turțiți. Alte avarii, la organe mult mai importante făcea locomotiva inutilizabilă.

O pornirăm, schiopătând, scârțâind, până la prima stație, unde aveam să așoptăm sosirea unui alt monstru dela București. Până atunci însă ne-am culcat. Și nu cred să fi fost mulți călători cari n'au putut să doarmă în noaptea aceea, din cauza celor două cadavre lă-sate pe câmp și ologului cu fața năclăită de sânge și cu ochii deschiși, care avea să expire înainte de-a ajunge la spital. Aș putea chiar să raportez aci unele reflecții acelu „Simplon”, cu privire la întârzierea pricinuită de acest „stupid accident”, și cari reflecții nu pot de cât să dezonozeze specia umană. N'o fac, fiindcă nu vreau să par tendențios. To-tuși, fără a pretinde că gloatele sunt făcute din ingerași coborâți din cer, fic-mi îngăduit să afirm că, într'o astfel de nenorocire, călătorii unui tren ordinar știu să ia o parte infinit mai mare la durerea omenească, de cât aceea, a-proape inexistentă, la care am asistat în noaptea de 19 Iunie, când fiecare se ascundea să nu vadă „asemenea orori”.

Mi-am continuat drumul, ducând cu mine în suflet nu drama acelor morți sângeroase, de cari îmi e-rau ochii plini, ci tragedia totalei noas-tre ignoranțe față de clipa ce urmează s'o trăim. Suntem atât de dezarmați, când e vorba să prevedem ce-ar putea să ni se întâmple dintr'un moment într'altul, încât, această singură nemernicie a vieții ar trebui să ne fie de ajuns ca să înțele-gem cu ce fioroasă egalitate ne învalue pe toți marea indiferență a Creației. In fața nenorocirii, aceiași mantie a groas-nicei fraternități aruncă firea asupra a tot ce vietuește, fie geniu, imbecil ori simplu animal.

Ce-a mai lipsit, pentru ca noi ciocoi aceia din „Simplon” să împărtaşim soarta celor din camionul cu cireși? A mai lipsit ca, în secunda accidentului, o șină să fie smulsă de fierăria îngrămă-dită dinaintea locomotivei, — și iată-ne pe toți grămadă, înfrunțiți în aceleași răc-nete de durere. Improșcați în noapte, în pustietate și în propriul nostru sânge, filozoful ori milionarul din fostul pat-vagon ar fi fraternizat atunci cu hama-lul și soldatul din fostul camion cu ci-reși, în aceeași amarnică nevoie de milă, numai de milă, umană ori cerească.

Aci, Eminescu a atins culmile gândirii și ale expresiunii perfecte, când a spus:
Deși trepte osebite le-au ieșit
din urna sorții,
Deopotrivă-i stăpânește raza ta
și geniul morții.

Iată acum și împrejurările în cari s'a săvârșit cel de al doilea accident, cu to-tul diferit de cel dintâi, dar la fel de bo-gat în îndemnuri la teiste meditații asu-pra sărmanei noastre vieți de ființe mărginite.

De astădată, victimă a profunde ni-mionicii omenești cade, nu un desmoște-mit al soartei, ca cei din camion, ci un om care tocmai triumfase în lupta cu vi-trogile existenței.

DOUĂ ACCIDENTE

Nuvelă inedită de PANAIT ISTRATI

(Urmare din pag. 3)

Un mic industriaș francez. Muncise toată viața și agonisise o sumă destul de rotundă ca să-și îngăduie să se retragă din afaceri și să trăiască modest, împre-ună cu soția lui. Avea omul 45 de ani, era plin de sănătate și voia să profite de viață. Cum să profite? In chipul cel mai inteligent, cel mai lăudabil, și care de câțiva ani încoace, e foarte răspândit în Franța.

Își închide omul tot calabalăcul într'o locuință cu chirie mică, își cumpără un automobil robust și pleacă cu nevasta într'un vagabondaj ideal. Iarna hoină-rește pe toată întinderea mândrei Coas-te de Azur, de la Toulon până la Vinti-mille, granița italiană. Vara, prin toată Franța. Într'o teleguță cu două roate, pe care o remorchează automobilul, își încarcă strictul necesar: un cort, linge-rie, cuverturi oale, străchini, merinde. Și oriunde i se pare că ținutul e pitoresc, poposește, fie într'un crâng, fie pe ni-sipul mării, își instalează țigănia și se pune pe visat, cu burta la soare. E cam ceia ce-am făcut eu o viață întreagă, dar fără automobil, nici măcar cu teleguță.

Așa se hotărîse să trăiască industria-șul retras din afaceri. Și a fost scris ca drumul lui să se încrucișeze cu al meu, în punctul unde el avea să-și piardă via-ța în chip înspăimântător. Punctul ace-sta, un mic sătuc, se numește *Le Nar-telle*, la doi pași de Sainte-Faxime, pe Coasta de Azur, localitate celebră prin numărul de artiști și scriitori cari și-au clădit aci vile somptuoase ori modeste. La Sainte-Maxime își are vila și Victor Marguerit, autorul faimoasei „La Gar-conne”, care l'a îmbogățit. Fusesem de mult invitat de acest scriitor să vin să petrec câteva zile la el. Acum mi se pre-zenta ocaziunea.

Mă aflam la Menton, pe la începutul lui August, și mă pregăteam să mă în-tore în țară când, niște prieteni din punctul *Le Nartelle*, află din ziare că sunt pe Riviera și mă cheamă la ei. M'am dus.

Localitatea aceasta e un vis paradisiac. Aci, pădurea de pini moțați ca niște umbrele, a binecuvântatului Estérel, își întinde coama până în buza Mediteranei, al cărei năzip, rar pe Coasta de Azur, formează o mică și cochetă plajă, pe

care au și invadat-o cel cu punga groasă, dovadă existența acelu „*Han al reginei Ioana*”, (*Auberge de la reine Jeanne*), unde aveam să fiu găzduit și care e un palat rustic. Acest „han”, unde întreți-nera unei persoane costa o mie de lei pe zi, devenise atât de neîncăpător, încât hangiuul s'a văzut nevoit să ridice niște corturi de toate formele și cuburile, pe cari le-a întins prin pădurea de pini, în preajma clădirii. Ideea a prins. Și, în în ziua sosirii mele, se băteau milio-narii pe corturi, de nu mai știa bietul hangiu unde-i e capul.

Era un elvețian, acest hotelier, și cam prieten. Pe când îmi arăta somptuoasa lui instalație, povestin-du-mi cum a ajuns să se stabilească pe Riviera, eu priveam la o instalație, mai puțin somptuoasă, care se afla pe-sta drum de hanul-palat, într'un crângușor situat chiar pe malul mării. Era o tentă întinsă între patru copaci, o mașină pră-fuită, teleguța ei și câte-va obiecte de gospodărie, cari, toate la un loc, contra-stau cu sărăcia lor, față de hanul și lu-xoasele corturi ale „reginei Ioana”. Și observasem că trecuseră mai multe ceasuri de când mă aflam acolo, fără să văd picior de om în această gospo-dărie ambulată.

— Dar, cu șatra aia părăsită, ce-i? întrebai pe hotelier.

— E o nenorocire! îmi răspunse el. Un fost industriaș și soția lui, au sosit ieri dimineața în automobilul acela, s'au instalat unde vezi, iar după masă, omul s'a urcat într'o luntre ușoară construită de el, a fost luat de vânt, sub ochii noș-tri, și dus a fost. Acum hidro-avioanele îl caută pe mare, pe când nevasta lui așteargă pe tot lungul coastei, nebună de durere.

Și hangiuul conchise:

— Iată ce e viața omului! Noroc că nu l'am ascultat, astfel, aș fi fost și eu acum unde e el. Căci mă invita omul să-l însoțesc într'o partidă de canotaj, ca să-mi dovedească ce ușorică e lun-trea născocită de el. L'am însoțit, vre-un sfert de ceas, ca să-i fac plăcere, dar tremura inima în mine. Când m'am dat jos, l'am prevenit de surprizele ce ni le rezervă, în regiunea asta, mistralul, care se ridică din senin și te împinge în largul mării. — N'a vrut să mă asculte. Era o nănilă de francez, plin de viață și de încredere în el. După un ceas, pe la ora cinci, un vânt brusc l'a furat de la o sută de metri de mal. Nevasta lui a început să țipe. A răcnit și el, după ajutor, până seara, când a dispărut la orizont și nu l'am mai auzit. Ce-o fi de-venit, nenorocitul, toată noaptea pe mare, neavând pe el de cât un pantalon de hae

— Am știut ce-a devenit, în după amiaza sosirii mele la *Le Nartelle*. A lup-tat, în mare, ou valurile și cu frigul nopții, ca să nu se înnece de cât a doua zi la prânz, adică după douăzeci de ore de chin supra-uman. A fost găsit plu-tind cu fața în jos, nu departe de sfă-râmăturile luntrii lui, numită „*péri-ssoire*”. Autopsia a dovedit că numai de două ceasuri era mort.

In zadar învinsese o întreagă noapte de groază petrecută pe mare, în pielea goală, agățat de funesta-i invenție. In zadar văzuse reapărând soarele și se încălzise de speranță. In zadar, căci n'a fost zărit de nici unul dintre hidro-avioanele și torpiloarele cari au patrulat toată dimineața. La prânz, epuizat, în-vins de elemente și de nenoroc, s'a scu-fundat, cu gândul la nevasta și la zilele frumoase pe cari credea că le mai are de trăit, în libertate, după o viață de muncă neprețată.

PANAIT ISTRATI

AVENTURILE LUI GOGULICĂ

STARNESC ADMIRAȚIA ȘI HAZUL TUTUROR ACELORA CAR! CITESC

ZIARUL

COPIILOR

Cea mai plăcută revistă pen-tru copii și tineret care publică săptămânal numeroase pove-stiri distractive, schițe, fabule, humor, desene și versuri delă cititori

16 PAGINI

10 LEI

Cunoscitouti

Prima lansare de bombe în istoria mondială

Franz von Uchatius trebuie să fi fost un adevărat geniu universal al tehnicii războiului. Acest ofițer de artilerie s'a născut la 20 Octombrie 1811 la Theresienfeld în Niederdonau și a fost mai întâiu laborant la Institutul fizico-chimic din Viena, lucrând apoi într'o turnătorie de tunuri.

În 1842 a devenit ofițer al armatei austriace, urcând foarte repede gradele. Franz von Uchatius a inventat o nouă metodă de preparare a oțelului, a construit aparate balistice și un aparat pentru măsurarea presiunii gazului în tunuri, a dezvoltat diferite probe de pulbere și grenadele cerc. Pentru meritele sale deosebite în organizarea artileriei, el a fost înobilat și numit membru al Academiei științelor. Înainte de moartea sa din 4 Iunie 1881 s'a ocupat cu fabricarea unui tun de 15—18 cm. din bronz și oțel. Dar cea mai însemnată faptă a făcut-o împreună cu fratele său Joseph în campania din 1843 în contra Italiei, și anume prima dată în istorie lansarea unei bombe dintr'o navă aeronautică. La 23 Martie 1840 Venetia a fost asediată de generalul austriac Haynau.

În urma unui bombardament crâncen italienii au părăsit la 26 Mai fortul Malghera. Austriacii făceau pregătiri misterioase. Într'o frumoasă zi de Iunie s'au ridicat deasupra fortului Malghera cinci baloane legate între ele printr'un cablu lung.

În gondola ultimului balon se aflau Franz și Joseph von Uchatius. Un vânt favorabil a împins baloanele deasupra Venetiei. Când ele se aflau deasupra orașului, cei doi din ultimul balon au pus în acțiune o instalație prin care s'a lansat scurt una după alta la fiecare navă o bombă. Cu toate că pagubele provocate în oraș nu erau prea mari, totuși efectul moral asupra populației a fost imens. Scurt timp după aceea orașul s'a predat și la 30 August 1849 Pradetzky și a făcut intrarea triumfală în Venetia.

Această lansare de bombe, inventată de cei doi frați, a mai fost întrebuintată cu succes, fiind apoi dată uitării. Abia în războiul balcanic din 1912 între Bulgaria, Serbia, Grecia și Montenegro în contra Turciei un ofițer de aviație bulgar a realizat deasupra gării din Adrianopol prima lansare de bombe dintr'un avion.

Un sfert de milion franci pentru o marcă poștală

Cu ocazia unei recente licitații de mărci postale dela Paris s'au plătit preturi senzaționale. Două mărci postale de culoare roșie în valoare de 1 franc din anii 1849 și 1853 au fost cumpărate de un amator pentru suma de 70.000 și 225.000 franci francezi.

În anul 1935, aceste mărci au fost plătite numai cu 2.000 și 3.000 franci.

A L I M E N T E

IN FORMA DE PRAFURI

Circulă svonul de o lungă bucată de vreme, că soldații germani sunt hrăniți numai cu pastile și pilule. Deoarece din aceste susțineri s'au tras o sumă de concluzii eronate, a fost nevoie să se dea lămuriri asupra acestei chestiuni, arătându-se ce însemnează mijloace alimentare în formă de pulbere. Astfel, într'un interesant articol apărut în periodicul „Heeresverwaltung“, se demonstrează limpede că această nouă formă de conservare a alimentelor se dovedește impecabilă făcând față tuturor cerințelor. Se învederează că administrația armatei germane se preocupă în mod deosebit, de o alimentare satisfăcătoare și variată a soldatului german. În articolul menționat se spune între altele, următoarele:

„Hrana armatei moderne germane se poate bizui pe puterea economică a întregii Europe. Din carnea și conservele, grăsimile, pâinea cazonă și biscuiții de campanie s'au putut pregăti până în 1940, cu ajutorul ministerului Alimentării Reichului și a forurilor competente, mai mult de 140 de mijloace alimentare. În plus, datorită noilor procedee de prelucrare și noilor materii prime, s'a dat cea mai mare atenție pregătirii mâncării.

O economie unitară a alimentării Europei nu însemnează numai realizarea unui plan agricol, ci și a unuia tehnic, și tehnica industriei alimentare trebuie încadrată și pusă în slujba marelui spațiu european. Pe această cale administrația armatei germane a luat-o înaintea tuturor, deschizând drumul. Noulă societăți întemeiate de comandamentul suprem al armatei, ca de pildă, „Administrația alimentării“ și „Sindicatul societăților de frigorifere germane“ sunt primele exemple în această privință.

Evenimentele din est, cu situația lor extrem de dificilă în ce privește transporturile, au creat necesitatea pentru administrația armatei de a fabrica sub formă de pulbere, mijloacele alimentare. Brânza sub formă de praf, dacă îi adaugi apă, se transformă într'un excelent caș solid, praful de marmeladă așiderea, prin aceeași metodă, într'o marmeladă consistentă, aromată și nicidecum lichidă. În același chip sunt fabricate pulberile de legume, de zar-

zavaturi, etc., realizându-se în chipul acesta, prin adăogirea or la legumele conservate și congelate, o variere și o îmbogățire a menu-ului. Asemenea prafuri sunt combinate cu aluatul de făină, astfel încât se poate oferi în volumuri foarte mici, tăietei de spanac și de roșii și multe alte lucruri, fără ca să fie nevoie să se impovăreze aprovizionarea cu transportul legumelor foarte voluminoase când sunt proaspete și în plus, extrem de sensibile la intemperii. Toate aceste noi produse au dat rezultate excelente pentru alimentarea ostașilor de pe front.

Sistematic s'a dezvoltat în toate țările Europei, o nouă industrie a conservării fructelor și legumelor pentru aprovizionarea armatelor. Este încă în curs de studiu organizarea a numeroase fabrici de mijloace alimentare.

O închisoare rară

La concursul închisorilor suedeze pentru cea mai mică cifră de arestați adăpostiți, a ieșit învingătoare închisoarea dela Kvistruva, lângă Uddevalle. Acolo au fost adăpostiți în ultimii 50 de ani numai doi arestați, și aceștia s'au grăbit să o părăsească cât mai curând ba prin pod ba prin dușumea.

Totuși comandantul poliției locale a trebuit să facă în cursul celor 50 de ani în fieșare lună câte un raport asupra ordinii și disciplinei închisorii lui, asupra arestaților intrați, fugiți, eliberați sau amnistiați. Toate cererile sale de a-l dispensa de aceste rapoarte, care cereau maximum de fantazie, n'au fost satisfăcute.

Abia zilele acestea, după 26 ani de raportare constituțională asupra tuturor arestaților inexistenți la Kvistruva, birocratismul s'a îndurat de șeful de poliție din Kvistruva. El a fost dispensat de raportarea lunară până când va avea ce raporta.

Lână artificială

Lână artificială produsă astăzi este rezultatul unei adevărate științe textile foarte dezvoltată. Pe când lungimea unui fir este între 30 și 150 mm., diametrul firului poate fi între 1/8000—1/30000 dintr'un milimetru.

Se fabrică fibre de așa finetă încât dintr'un kilogram s'ar putea face un fir care să lege Berlinul de Tokio.

O auto-stradă în Tundra

Un reporter german de război scrie următoarele în legătură cu metodele construirii unei auto-strade în tundra.

Autovehiculele care deservește aprovizionarea trupelor germane, dispun actualmente de o auto-stradă în tundra. Principiul acestei auto-strade este simplu: trasarea drumului prin tundra și apoi toate accesoriile ca în cazurile obișnuite.

Pentru această șosea nu este însă nevoie de nici o botonieră sau de concasoare, escavatoare sau elevatoare, ci numai de o atuto-citernă cu apă, care merge prin fâgașul stabilit, și în felul acesta se realizează, metru cu metru, din drumul acoperit cu zăpadă, o șosea de gheață, netedă ca în palmă. Această este auto-strada din tundra.

Până în luna Mai, soldații noștri au la dispoziție o șosea carosabilă admirabilă. Chiar autovehiculele cele mai greu încărcate pot actualmente merge pe noua șosea în tundra. Dacă se întâmplă să se strice în vreun loc șoseaua, apare din nou cisterna cu apă și „betonează“ șoseaua la loc.

După cum se vede, aceasta e cea mai rapidă și mai efektivă metodă de construit șosele.

KREMLINUL

(Urmare din pag. 8)

parte a zidului dela Miază și și turnurile Beklemia și Vedovzvednaia lui Marco Ruffo; turnurile lui Constantin și Elena, Borevitskaia, Spasskaia, Nibolskaia și cel al Arsenalului, la datorăm lui Pietro Antonio Solari. Nu mai vorbim de măstria neîntrecută cu care au fost executate zidurile prin care au fost legate între ele aceste turnuri.

Deasemenea, de o neprețuită valoare arhitectonică este și „Palatul Prismelor“, construit între 1487 și 1491 de Marco Ruffo și de Pietro Antonio Solari. Dar cel mai însemnat tribut de recunoștință îl datorăm arhitectura rusă mijaneului Aloisio Novia, cel care a proiectat și a construit catedrala Sfântului Arhanghel Mihail și căruiă îi revine cinstea de a fi adus pentru prima oară în Rusia elementele esențiale ale Renașterii italiene, elemente ce au inspirat atât de hotărât formele și criteriile Renașterii ruse.

Kremlinul, întemeiat așa dar de arhitecți italieni, a suferit apoi în decursul secolelor schimbările proprii vicisitudinilor istorice ale imperiului rus.

Astfel, fiind adesea dărâmat, a fost reconstruit de arhitecți ruși și uneori și de arhitecți italieni. Totdeauna însă și-a păstrat infățisarea pe care i-o întipăriseră arhitecții italieni dela început.

În legătură cu aceasta nu trebuie să se uite că, în 1753 lucrările de reconstruire a Palatului imperial au fost conduse de Rastrelli, dominatorul Artei ruse din secolul al XVIII-lea, căruiă îi revine gloria de a fi fost cel mai mare dintre arhitecții ruși și strălucit propus de Petru cel Mare, pentru supravegherea și înfăptuirea lucrărilor privitoare la întemeierea Petersburgului.

Furio Lili

O ADEVĂRATĂ

COMOARĂ

ESTE REVISTA FEMENINĂ IDEALĂ

M A R I A N A

PREȚUL

40

LEI

APĂRUTĂ ASTĂZI ÎN 28 PAGINI

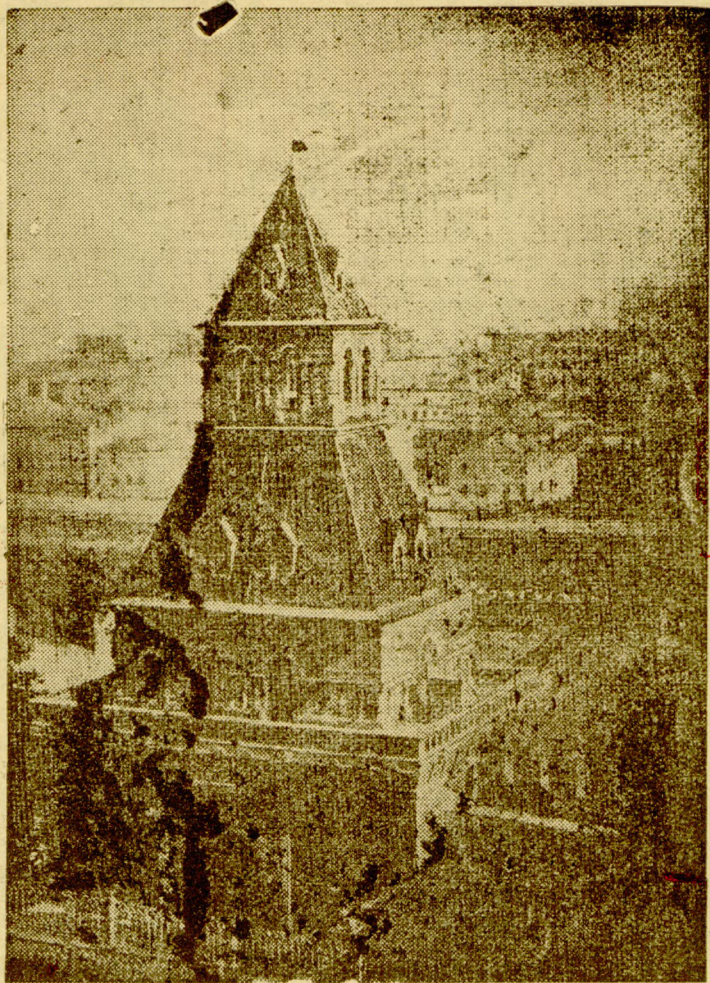
ADMIRABIL ILUSTRATE, CU NUME-

ROASE RUBRICI DE FRUMUSEȚE

LITERATURĂ, CINEMA, TEATRU

GOSPODĂRIE ȘI MODĂ

KREMLINUL

Moscova-Cremlinul: Turnul Tainitskaia

Kremlinul poartă — atât în istoria începuturilor sale, cât și în măreția și strălucirea sa — pecetia neștersă a geniului italian.

În decursul vremurilor Italienei au dat, un impuls hotărâtor artei ce a înflorit mai întâi la Moscova și apoi la Petersburg, artă cunoscută în deobște sub numele de „artă moscovită”. Și deoarece culmile din istoria acestei arte, cea dintâi apărută pe neașteptate înțineră a Rusiei, coincid aproape într-un totu cu înflorirea și înflorirea străvechii cetăți, socotită vreme de câteva secole unul și același lucru cu Kremlinul, rămâne un fapt astăzi pe deplin recunoscut că, maestrul și precursorul artei ruse propriu zise au fost Italienii.

Data când artiști italieni au venit pentru cea dintâia oară la Moscova nu s'a putut încă determina cu exactitate. Sigur este doar faptul că, ei au pătruns în Rusia încă din jumătatea doua a secolului al XIII-a pe vremea când neguțatori și navigatori genovezi întemeiaseră în răsărit înfloritoarele colonii dela Suroz și Caffa, așezate pe țărmurile Mării Negre. Moscova, până în 1339, nu era decât o întindere de pământ, pustie și neîngrijită, împrejmuită de garduri de nuiele și așezată în jurul reședinței Domnitorului, care nu era decât o fortăreață primitivă de lemn, construită pe o colină acoperită de molifti.

Înfățișarea unui oraș adevărat însă, așa cum cereau vechile obiceiuri, nu l-a dobândit Moscova decât după un secol, atunci când, odată fixate marginile sale de Prințul Ivan Kalita (marginii corespunzând aproape celor de azi ale Kremlinului), Ivan al III-lea — în urma sbuciumatelor frământări ale principatului său — s'a hotărât, având în vedere creșterea puterii sale, să dea o rânduială mai potrivită și mai vie centrului Cărmuirii sale.

Din acest moment a luat naștere, printr-o prefacere radicală Moscovei, adevărata întemeiere a Kremlinului, odată cu sesirea în Capitală a arhitecților italieni.

Din acest moment vechia centură de turnuri de lemn și pari de stejar a făcut loc datorită râvnei arhitecților italieni zidului împrejmuitoar, cu turnuri de piatră construite artistic, hărăzite să rămână adevărate capodopere. Pe deasupra, tot datorită arhitecților italieni, clădirile de lemn din lăuntru Kremlinului au fost înlocuite cu o iuteală uimitoare prin clădiri de piatră și ziduri destinate nu numai reședinței Prințului, curții și supușilor săi, ci și slujbelor și practicilor religioase. S'au construit prin urmare biserici și mănăstiri.

Pentru înfăptuirea acestei mărețe idei Ivan al III-a a trimis anume în Italia patru ambasade, ca să recruteze arhitecți italieni: la Roma, la Ve-

neția, la Milano, cum și în alte localități.

Cetatea trebuia reconstruită din temelii, trebuiau înălțate case, biserici, întreg complexul uimitor de opere ce formează Kremlinul.

Munca aceasta ciclopică au săvârșit-o — din 1475 până în 1516 — șase mari arhitecți italieni: Aristotele Fieravanti, Pietro Antonio Salari, Aloiso da Carcano, Aloiso Novi, Antonio Friasim și Marco Ruffo; doi „constructori specialiști”: Michele Parpagdione și Bernardino da Borgomero, în afară de o multime de cunoscuți gravori, decoratori, turnători, argintari și meșteri de tot felul ce puteau desăvârși opera confrăților lor.

N'ar fi cu putință o rânduire cronologică a lucrărilor înfăptuite de arhitecții italieni pentru prefacerea Kremlinului, atât în ce privește începutul cât și încheierea acestor lucrări.

Fiind vorba de număr uriaș de lucrări, ce urmau să cuprindă în lăuntru centuri de apărare, având un perimetru de peste cinci kilometri, o sumedenie de palate, între care și reședința Domnitorului, alcătuită la rândul ei din numeroase edificii interdependente, cum erau bisericile și mănăstirile, în afară de lucrările de întărire și cele hidraulice, se înțelege dela sine că s'a dat ajutor de mai peste tot acestei mărețe întreprinderi.

Astfel, în 1475 Aristotele Fieravanti întreprinde lucrările de reconstruire, cele ce au stat la temelia tuturor lucrărilor de mai târziu, începând cu Catedrala Adormirii Maiei Domnului.

Câți va ani după aceea încep lucrările pentru înfăptuirea centurii de apărare, pentru fortificării și pentru lucrările hidraulice. Ele au fost realizate respectiv de: Pietro Antonio Solari, Antonio Friasim, Marco Ruffo și Aloisio da Carcano.

Aproape în același timp s'a

început și realizarea proiectului reședinței imperiale, proiect și realizare datorite lui Antonio Ruffo și Pietro Antonio Solari, în ce privește prima clădire ce poartă numele de „Palatul al Prismelor”, vestit în lumea întreagă.

În 1505 Aloisio Novi sfârșește Catedrala Sfântului Arhanghel Mihail.

Acestea au fost operele de căpetenie destinate să rămână la baza Artei ruse de mai târziu.

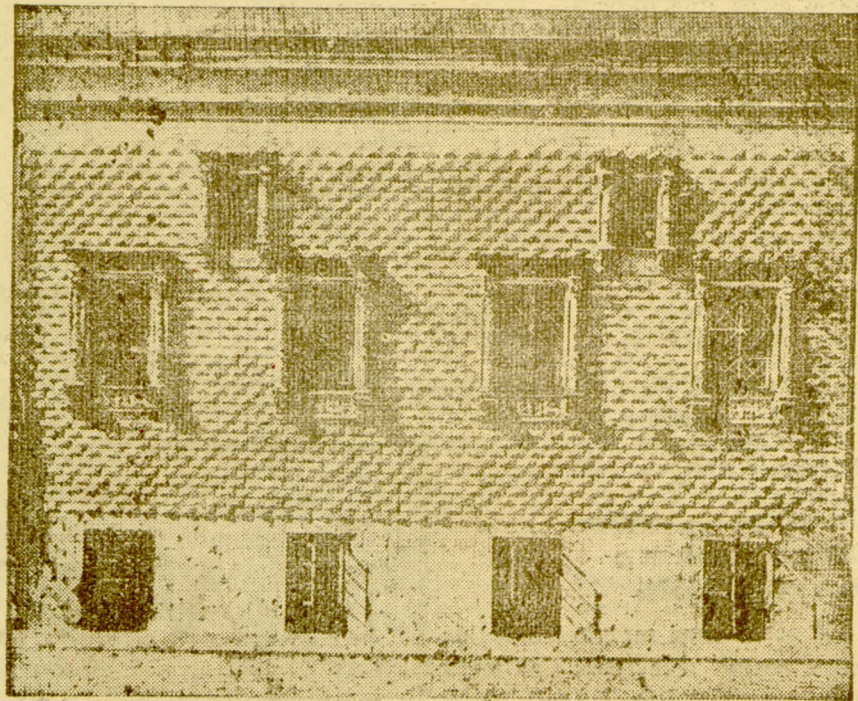
Și dacă ar trebui să vorbim de calitatea operelor, am spune că numai Catedrala Adormirii Maiei Domnului, a izbutit să fie nu numai o autentică operă de artă, dar rămâne demnă de a fi așezată alături de înfăptuirile cele mai de seamă ale tradiției artistice a geniului italian.

Iată ce spune Nikolasky: „Înălțând cea mai de seamă biserică din Moscova, Fieravanti a știut să se despartă cu totul de ce i-ar fi amintit de formele catedralelor italiene, izbutind să dea ceea ce-i ceruse Tarul și Curtea: o catedrală cu cinci cupole pe deplin rusească, păstrând toate formele caracteristice vremii și să facă în același timp ceva cu totul nou”.

Așa dar, făurirea lui Fieravanti înfățișa rodul geniului italian, care, adaptându-se cerințelor unui mediu străin și trebuind să înfrunte o mentalitate și gust diferit, a izbutit să facă față tuturor cererilor, întrecând toate așteptările, și mai mult chiar: să creeze în mai puțin de patru ani o capodoperă, care prin unele din motivele sale arhitecturale urma să contribuie mai târziu la caracterizarea întreg stilului moscovit.

Tot astfel și în ce privește istoricul construirii zidului împrejmuitoar, pot fi privite drept capodopere următoarele lucrări: zidul dela Miazăzi și turnul Tainitskaia, pe care îl datorăm lui Aloisio Carcano; cealaltă

(Continuare în pag. 7)

Moscova-Cremlinul: Palatul Fațetelor

URIAȘA CETATE A ȚARILOR

UN INTERESANT ISTORIC AL ACESTEI FRUMOASE REȘEDINȚE A SLAVISMULUI

